
Keith Jarrets umenneskelighed

Undfangelsen af Keith Jarrets på stedet opståede musik unddrager sig almindelig rationel forklaring — andet end at det er, hvad der kommer ud af personen Jarretts samlede erfaringer og evner

Skrevet af: Peter H. Larsen
Oprettet 29/11/2011 - 21:25

I andre genrer gør de det hele tiden. I jazzen gør de sjældent. Og jazzens helligste ikon og mest lysende stjerne, Keith Jarrett, gør det da slet ikke — besynger egen fortræffelighed i syndikerede interviews op til en cd-udgivelse. Troede anmelderen — lige indtil han stod med pianistens nyeste soloudspil, en live-koncert fra Rio de Janeiro, og et interview i det danske tidsskrift Jazz Special i hånden.

Bestilt, syndikeret eller ej. Engelske Stuart Nicholsons samtale med Jarrett i forbindelse med *Rio* er værd at læse, alene fordi det for en sjælden gangs skyld placerer os, publikum, på sikker grund, når vi antager, at der også hos Jarrett, hvis afgrundsdybe indsigt i eget væsen og musikkens mystik, vi altid har taget for givet, opstår den slags tankens koblinger, som vi umiddelbart vil affeje som — nåja, slet og ret banale.

Når en musiker eller komponist fortæller, at dysterhed i hans musik afspejler hans seneste skilsmisse, og at en senere optimisme kan sættes i forbindelse med en ny forelskelse — eller at »tempoet og luftens lyde« i Brasilien farvede musikken på en måde, jeg ikke selv var herre over — så vækkes vor mistænksomhed: *Så* banalt kan det sguda ikke være, og især det sidste vil vi have lov til at betragte som musikerens tak til de lokale arrangører for et generøst honorar.

Men, jo, så banalt er det i tilfældet Jarrett og *Rio*. Og så alligevel ikke. De 15 tematiske forløb, Jarrett her på en aprilaften i Rios Teatro Municipal skaber ud af den brasilianske 'luft', er så stærke og ukorrumperte, både enkeltvist og som værk, at de lever helt deres eget liv, og de kan — og bør vel egentlig også — indtages, uden at vi behøver at tænke på, hvad Jarrett på det helt personlige plan må have følt eller gennemlevet forinden.

Kan hænde, at den overordnede dysterhed, der prægede soloudgivelsen forinden, *Testament*, her er afløst af en lysere tone, men selv inden for de ret snævre rammer, Jarrett efterhånden har givet sine solokoncerter — enkeltstående og 'færdige' stykker — kan man på *Rio* såmænd også ane den beske melankoli, som vel *aldrig* forlader Jarrett, nyforelsket eller ej.

Umenneskelig

Hvad der er exceptionelt ved Jarrett er jo, at musikken i enhver mikrodetalje på én gang er så personlig og så spirituelt ladet, at den hæver sig over trivialiteter som skilsmisse og forelskelse.

Når Jarrett spiller 'forklarer' han os ikke noget. Musikken forklarer sig selv, og musikken er umenneskelig, så at sige.

Udefra kan vi betragte de 15 Rio-stykker rent formmæssigt som satser i en stor sonate og notere os, at de giver den variation i tempo, temperament og indre liv, vi forventer af en sonate. Vi kan også notere, at Jarrett et par gange begiver sig ud i forløb, der kan minde os om Villa-Lobos' måde at skrive på, men dét tror jeg også, vi ville kunne, selv om koncerten havde fundet sted en råkold blæsende aften i Nordens Hus i Torshavn.

Da undfangelsen af denne på stedet opståede musik unddrager sig almindelig rationel forklaring — andet end at det er, hvad der kommer ud af personen Jarretts samlede erfaringer og evner, når han har rensset luften med et lille stykke aggressiv atonalitet og gør sig selv til musikkens *medie* — må vi også kunne tolke den frit og lægge de værdier ind, vi selv har som udgangspunkt, og her ender anmelderen med en meget simpel konklusion: Det er, pianistisk som oplevelsmæssigt, storslået, begavet, berigende og i enhver henseende anbefalelsesværdigt.

Er der tegn på metaltræthed i Jarretts triosamarbejde med Gary Peacock og Jack DeJohnette? Ja. Gælder det samme solokoncerterne? Nej — ved at opgive de lange ubrudte forløb til fordel for enkeltstående udsagn har Jarrett gjort legeringen endnu stærkere.

Ingen nøgne som Jarret

Jarrett kan altså lægges under træet i år, men det er der også danske jazzpianister, der kan.

Ingen af dem solo — eller så 'nøgne' — som Jarrett, snarere i omgivelser, vi allerede kender dem fra: Nikolaj Bentzon viser sig også som moden musiker at have usvækket bid og vid i det funky udtryk på *Funkenstein*.

Kenneth Knudsen arbejder videre med sine store, elektronisk fremstillede klangflader og variationer på dobbeltudgivelsen *May Be* og får tilsat ekstra kraft i det rytmiske af bl.a. Marilyn Mazur og Peter Kyed.

Jan Kaspersen har på *Blue Rabbit Suite* skrevet nye frapperende og udfordrende temaer for en blæserbesætning, hvori Jakob Dinesen lyser op, og Anders Filipen balancerer på kanten til kaos i en række frie stykker med trommeslageren Marc Lohr og saxofonisten Jeppe Højgaard.

Desuden fastholder Søren Kjærgaard og Jacob Anderskov deres position blandt vores mest søgende og opmærksomhedskrævende musikere. Kjærgaard på en ny udgivelse med sin efterhånden flere år gamle trio med Ben Street og Andrew Cyrille — drømmende, næsten henkastet men alligevel en dybt bevidst udnyttelse af et neddæmpet udtryk. Anderskov på *Full Circle*, også med tre blæsere i front, i temaer hvoraf mange 'svæver' både rytmisk og harmonisk, og hvori kapelmesteren giver meget plads til Kasper Tranbergs bløde trompetlyd, Laura Toxværd's hjerteskerende altsax og Mads Hyhnes robust prosaiske basun.

Musik, man kan spille til hjerternes fest, hvis man for alvor vil have sat brand i det gamle dikkeværk.

Keith Jarrett: 'Rio' (ECM)

Søren Kjærgaard Trio: 'Femklang' (ILK)

Jacob Anderskov: 'Accident: Full Circle' (ILK)

Bentzon Brotherhood: 'Funkenstein' (Do It Again Rec.)

Kenneth Knudsen: 'May Be' (Stunt)

Jan Kaspersen Sextet: 'Black rabbit Suite' (Olufsen)

Anders Filipsen/M. Lohr/J. Højgaard: Sounds & Songs (ILK)

Kilde: <http://www.information.dk/286483>